

Analýza ústavních limitů regulace řízení a kontroly veřejných financí ve vztahu k územní samosprávě

Výzkumné otázky

- Co je obsahem ústavního práva na samosprávu?
- Jaké jsou limity ústavního práva na samosprávu?
- Lze zákonem regulovat řízení a kontrolu veřejných financí u územních samosprávných celků?

Metodologie

- Analýza připomínek uplatněných u minulých legislativních pokusů
- Analýza ustanovení obsažených v Ústavě
- Analýza relevantní judikatury Ústavního soudu
- Analýza ustanovení Evropské charty místní samosprávy
- Mezinárodní komparace

Co je obsahem ústavního práva na samosprávu?

- osobní základ
 - společenství občanů žijících trvale na určitém území
- věcný základ
 - vlastní orgány
 - právní subjektivita
 - statut veřejnoprávní korporace
- majetková autonomie
 - právo vlastnit majetek
 - právo hospodařit podle svého rozpočtu

Jaké jsou limity ústavního práva na samosprávu?

– faktické limity

- geografické a kulturní podmínky
- odpovědnost k voliči

– právní limity:

– ústavní rámec

- čl. 101 odst. 4: *„Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem.“*
- čl. 104 odst. 1: *„Působnost zastupitelstev může být stanovena jen zákonem.“*
- čl. 105: *„Výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon.“*

– zákonný rámec

- Je odpovědností zákonodárce (ne ústavodárce) určit konkrétní obsah práva na samosprávu dle čl. 101 odst. 3 Ústavy, přitom je však vázán materiálním obsahem ústavního práva na samosprávu.

Lze zákonem regulovat řízení a kontrolu veřejných financí u územních samosprávných celků?

– ANO, za těchto PODMÍNEK:

– nesmí dojít ke zrušení majetkové autonomie, tj. k vyprázdnění obsahu

- práva vlastnit majetek ve smyslu vlastnické triády: *ius possidendi, ius utendi et fruendi, ius dispondendi*
- práva hospodařit na základě vlastního předchozího ekonomického uvážení

Analýza porušení rozpočtové kázně

Výzkumný cíl

- Nezávislé zhodnocení možných variant úpravy institutu porušení rozpočtové kázně, resp. následků neoprávněného použití veřejných prostředků

Metodologie

- Analýza připomínek uplatněných u minulých legislativních pokusů
- Analýza kontrolních závěrů NKÚ
- Analýza ustanovení rozpočtových pravidel a rozpočtových pravidel územních rozpočtů
- Analýza relevantní judikatury Ústavního soudu
- Komparace správního a daňového řádu
- Mezinárodní komparace

Varianty řešení

- ponechání stávajícího stavu
- změna procesního režimu
 - nahrazení daňového řádu správním řádem
- změna orgánů příslušných k vedení řízení
 - případně v kombinaci se změnou procesního režimu
- vytvoření nové skutkové podstaty přestupku
- zrušení řízení o porušení rozpočtové kázně

Změna procesního režimu

- řada procesních otázek je upravena srovnatelným způsobem
- v některých případech byla zvolena opačná koncepce
- daňový řád obsahuje, s ohledem na své zaměření, speciální instituty k obstarávání důkazních prostředků
- dělená správa

Změna orgánů příslušných k vedení řízení

- jen u porušení rozpočtové kázně dle rozpočtových pravidel
- neexistence nadřízeného orgánu
- rozklad jako opravný prostředek
- personální zabezpečení

Porušení rozpočtové kázně jako přestupek

– hmotněprávní rovina

- právní úprava odpovědnosti a definice pachatele

– procesní rovina

- speciální právní úprava procesu v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
- subsidiární použití správního řádu
- dělená správa

– organizační rovina

- obecní úřad obce s rozšířenou působností, pokud zákon nestanoví jinak

Zrušení institutu porušení rozpočtové kázně

- náhrada škody
- trestněprávní rovina

Kontaktní informace

Dr Mgr. Damian Czudek, Ph.D.

odborný asistent

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Damian.Czudek@law.muni.cz

Děkuji za pozornost!